



## **Svmma Juris Canonici**

Comprehensa Tribus Partibus In Qva Distincte Et Svccincte Explicantur,  
quæ ad personas, negotia, & iudicia Ecclesiastica ex Canonum præscripto,  
pertinent

Agens De Rebus Ecclesiæ Sacris, & profanis, earumque usu, acquisitione,  
conservatione, & alienatione

**Strein, Johann**

**Coloniæ Agrippinæ, 1658**

§. 7. De culpâ, & pœnâ negantium decimas.

---

[urn:nbn:de:hbz:466:1-61834](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-61834)

## §. VII.

De culpa, & poena iniuste negantium decimas.

I. **S**ubtrahens aut detinens iniuste decimas contra iustitiam, & religionem peccat, graviter, aut leviter pro quantitate rei, teneturque ad restitutionem, non secus, atque fures, & raptores. *c. Passoralis b. t. Decimæ enim Ecclesiæ debentur, & DEO, alimenta pauperum animarum sunt c. Quia 16. p. 1. tributa indigentium c. Decima eod.* Qui verò sacrilegos vocant iuxta *c. 1. 16. p. 7. minus proprie loquantur.* Neque enim decimæ eo modo, quo calix, exempli gratia res sacra, aut DEO consecrata est. *Bonac. p. 5. pun. 3. nu. 16. Fagund. in 5. prac. Eccl. l. 1. c. 4. nu. 7.* ubi addit, eos quoque mortaliter peccare, qui in magna quantitate ex decimis meliora separant, & sibi relervant.

II. Negantibus iniuste decimas iure communi excommunicationis pœna decreta est, *c. Statuimus 16. q. 1.* quam confirmans *Conc. Trid. S. 25. c. 12.* Qui, aut, decimas aut subtrahant, aut impediunt, excommunicentur: nec ab hoc crimine, nisi plena restitutione facta absolvantur. Quod *Avila* explicans. *Par. 2. D. 3. D. 8.* dupliciter dicit intelligi posse. Primo modo, quod iam sint excommunicati, si nimirum restituere possint: alias cautionem præstitisse sufficet. Nam iuxta commune ius in *c. Alma mater. de sent. excom. in 6.* quando satisfactio realis non potest fieri, data sufficiens cautio est. Secundo modo, antequam excommunicentur: & tunc intelligi debet, si possint satisfacere. Quod

si non possunt, credo, non requiri cautionem, sed sufficere firmum propositum restituendi, cum poterit. Ita *Avila. Nav. c. 17. n. 69. c. & c. 21. n. 3. 2.*

III. Eadem excommunicationis pœna manet religiosos, qui alienas decimas sibi malis artibus vendicant, vel prohibent, aut non permittunt exhiberi illis, quibus debentur. *Clem. 1. de decimis.* Item, qui concionibus suis vel alio modo fideles avertunt à soluendis decimis. Denique qui confessiones audiendo, nullum scrupulum iniiciunt defraudantibus, tamdiu ipso facto suspensi sunt, donec eos admonuerint, ut, quas debent decimas persoluant. *Clement. Cupientes. de pœn. Az. 1. l. 7. c. 37. ci. fin. Silv. n. 9. & V. Excommunicatio n. 8. Fagund. in 5. Prac. Eccl. l. 3. c. 6. n. 5. Compend. Privileg. Frat. Minor. V. Decima Jacob de Graff. Par. 2. l. 2. c. 27. nu. 53. Roder. 11. q. 45. art. 8. Escobar Tr. 1. Ex. 14. c. 4. n. 26.*

IV. Præter excommunicationem aliis quoque pœnis uti poterit Iudex, attendita personarum, & delicti qualitate. Neque enim desunt, qui pecuniæ, quam ecclesiæ separationem magis timeant, factis potius, quàm denariis carere malint. Ad id potestatem & directionem impertit. *Conc. Tr. Sess. 25. c. 3. Silv. V. Immunitas 1. num. 8. Azor 1. l. 7. c. 36. Zypanus in Analyt. enarrat. l. 3. pag. 212.*

V. Cognitio de Decimis ad forum ecclesiasticum pertinet, de iure immediate, & principaliter, de fructibus consequenter. *c. Per venit. c. Tua nobis. c. Prohibemus b. t. & to. re. de fo. comp.* Cùm autem duplex iudicium sit. Vnum possessorium, ubi de possessione cognoscitur, alterum petitorium, ubi de proprietate; de hoc quidem

dem nulla controversia est, quin iuris ecclesiastici sit; de altero ubi de possessione litigatur, inter DD. non convenit; multis ad forum seculari trahentibus, inter quos *Selva par. 1. De benef. p. 7. num. 12.* *Gr. Tholos. de benef. c. 40. num. 10.* & alii apud *Covar. l. practie. pp. c. 35.* & *Nicol. Garciam par. 1. de benef. c. 2. num. 50.* *Piassec. par. 2. c. 4. num. 59.* *Tanner. D. 5. p. 3.* *Dub. 2. num. 45.* *Zypaum in Anal. enar. p. 20.* Et omnes universè putant, laicum iudicem de possessorio cognoscere posse, sive agatur de decimis, sive de beneficiis, aliisque similibus: quibus favere videtur *Glossa in c. Literas de iuram. calumn.* Nam possessio rei spiritualis, non in iure, sed in facto consistit. Et in *l. naturaliter §. 1. ff. de acqu. pos.* dicitur, quòd proprietatis nihil commune habet cum possessione. Sed nihilominus opposita sententia rationi, & iuri conformior est. Quamvis enim possessio & detentio rei in facto consistat, non idèò forum mutat, sed naturam principalis sui sequitur & sub ecclesiastico iudice manet. *c. 1. Clem. un. de causa poss. & proprietatis Clem. un. de sequestrat. possess.* & *Clem. dispendiosam De iudicis.* Ad leg. *Naturaliter* dico, proprietatem nihil commune habere cum possessione quoad acquisitionem, quia separari possunt: at quoad cognitionem iudicalem connexa sunt, & divisionem respuunt iuxta *l. Nulli c. de iudic. V. Zypaum de iurisd. eccl. l. 1. c. 39.*

VI. In quæstione seu causa solius facti, V. g. de decimis furto ablatis, vel ne darentur, impeditis, laicus esse Iudex potest. Eiusmodi ires enim mixti fori sunt: iniuriam igitur prohibere, & factam ul-

cisci utriusque Iudici, ecclesiastico, & seculari permittitur. *Rebuff. p. 10. num. 3.* *Moneta p. 8. num. 13.* *Franc. Leo in thes. eccl. par. 2. c. 27. num. 22.* *Az. l. 7. c. 25. Q. 5.* *Zypaum de iurisd. eccl. l. 1. c. 39.* *Gaill. l. 1. obs. 38.* *Laym. l. 4. tr. 9. c. 2. num. 13.* ubi affirmat etiam coram laico iudice conveniri posse conductorem decimarum, quando in morâ solvendi est, quia non agitur de iure, aut possessione, sed pretio convento. *Piassecus quoque l. cit.* monet controversias decimarum summarie expediendas esse. *Clem. Dispendiosam de iud.* neque in illis appellationem admittendam. *c. Tu nobis. Maranta p. 3. nu. 293.* quoad effectum videlicet suspensivum, cum quis in possessione sit, & de possessorio agit. Tunc enim appellatione impediri non potest, quo minus utatur possessione sua.

VII. Cui iniuste negantur aut subtrahuntur decimæ, petere eas potest conditione ex lege, seu Canone, etiam quando consumptæ, vel ex iniusta causa alienatæ sunt. *Argum. l. un. ff. de cond. et. ex lege.*

Si obligatio lege nova introducta sit, nec cautum eadem lege, quo genere actionis experiamur, ex lege agendum est: idque DD. communiter tenent in *c. Commissum 4. h. t.* Nec interest, apud quem decimæ extent. Nam contra quemcunque detentorem, vel possessorem conceditur vindictio: cum nunquam transferantur, aut alienentur absque tali onere. *c. Cum non sit. & c. In aliquibus h. t.* Vbi *Glo. notat in V. Compellantur*, pactum non nocere ecclesiæ, quin à quolibet possessore reperere decimas possit, quia est onus, quod sequitur ipsam rem. Vnde *S. Tho. p. 87. a. 2. ad 4.* Si quis vendat triticum non decima-

tum, potest Ecclesia decimas exigere etiam ab emptore, quia habet rem ecclesie debitam, & à venditore, quia, quantum est in se, Ecclesiam defraudavit. De iniusto destructore idem iuris esto, siue in solo hærentes fructus destruxerit, siue separatos corruerit. *Innoc. & Abb. in c. Commissum h. t.* Compelletur enim satisfacere, & compensare diuinum: neque modo curamus, directâ an indirectâ actione expecturus sit Decimator, qui damnus passus est. *V. Az. l. 7. c. 35. Q. 5. Laym. l. 4. tr. 6. c. 1. nu. 4. Franc. Leo in thesau. fo. eccl. Par. 2. c. 27 & seq. Maria de iurisd. p. 2. c. 43. Barb. de officio Parochi c. 28. Covarr. l. præst. QQ. c. 35. Less. c. 39. c. 4. num. 15. Zypaus de iurisd. eccl. l. 1.*

*c. 39. num. 3. Ceuall. de cognit. per viam viol. p. 56. Card. Lugo Conclus. 74. Suar. l. 1. c. 38.* ubi etiam monet præteriti temporis decimas non solutas ab illis exigi posse, ad quos prædia emptione, donatione, testamento, aut alio titulo deueniunt. In hoc enim Tributis æquipantur, quorum onus in novum possessorem transit, ita ut etiam præteriti temporis neglecta tributa solvere teneatur. *Imperatorum ff. de public. & vestig. Imò cogi posse dominos prædiorum, ut non vendant, aut locant nisi illis, à quibus decimas sine contradictione percipere queat, Ecclesia, Abb. in c. Aliquib. h. t. tradit.*

## TITULUS III.

### De Tributis.

**H**æc nos materiae affinitas vocat. Sicut enim Ecclesia decimam fructuum partem, pro necessitate ministrorum suorum exigit, ita Reges, & Principes ad status sui, & reip. conservationem, de bonis & mercibus subditorum certam quotam decerpunt, maiorem, vel minorem, prout necessitas exigere videtur. Tributum vocamus, vel decimam laicalem. Aliqui enim decimarum duo genera faciunt, ecclesiasticarum, seu clericalium, & laicalium: quamvis alio etiam sensu laicales vocantur, quibus ab ecclesia concessis laici utuntur. *Yholof. l. 2. c. 20. Laym. l. 4. tr. 6. c. 1. Synonyma sunt Tributum, Censur, annua*

præstatio, annona militaris. *Card. Infebus Conclus. 391.*

#### §. I.

#### De causa & necessitate tributorum.

**I.** Materiae & finis, propter quem tributorum, varietas facit, ut plura genera sint. Præcipua numerantur quatuor. Primum vocatur Censur, seu pensio, quam eives vicinim pro capite insignum subiectionis Principi solvunt. De hoc Pharisei Christum interrogarunt, liceretne Cæsari dare, an non? *Eundem*